

SUFYÂN B. UYEYNE (R. ALEYH)

(V. Hicri 198/M. 814)

Sufyân b. Uyeyne el-Hilâli el-Kûfi el-Mekkî (r. aleyh), Hicrî 107 (M.725/726)'da Kufe'de doğdu. Sonradan Mekke'ye gitti ve Mekke'li oldu. Tebeüttâbiîn'in büyüklerinden olup, Tâbiûn'un büyüklerinin 80 kadarından ders almış, zühd ve takva sahibi, Hicaz bölgesi büyük fakih ve muhaddislerdendir. Hadiste 8. tabakadandır. Yedi bine yakın hadis rivayet etmiştir.¹

A'meş, İbn Cüreyc, Şu'be, Abdullah b. Mübarek, İmam Şafii, Ahmed b. Hanbel, Yahya b. Main, Ali b. Medîni, Ahmed b. Menî', Humeydî, Abdürrezzak gibi büyük alimler/muhaddisler, kendisinden hadis almışlardır. Sünnete ittibasıyla maruftur. A'meş, İbn Cüreyc ve Şu'be'den, aynı zamanda kendisi de hadis almıştır. İbn Hacer'in Takrib'inde, ömrünün sonunda (son bir yılında) hıfzının değiştiği bilgisi yer alsa da Zehebi, bu iddiayı kesin bir dille yalanlar.² Hadiste sebt ve sika, asrının hâfızı, büyük "imam" ve zamanının hüccet'idir. Hicri 198 (M. 814) senesinde 91 yaşında vefat etmiştir.³

Süfyan b. Uyeyne (r.aleyh)'in, İstanbul'un fethine katıldığı bir seferde İstanbul'da vefat ettiği söylene de, Tabakat kaynaklarına göre kendisi Mekke'de vefat etmiş ve Harem-i Şerif'e 1 km. mesafedeki Hacûn bölgesinde defnedilmiştir.⁴

İbn Kesir, Tevbe Suresi'nin 35 ayetinin tefsirinde, Sufyân b. Uyeyne (r. aleyh)'in, "**Alimlerimizden bozulanlar (sapanlar) Yahudilere benzer, avamdan bozulanlar (sapanlar) da Hristiyanlara benzer**" dediğini rivayet eder.⁵ Maide Suresi 5/82 ayeti de bu yorumu doğrular mahiyettedir. Şöyle ki:

"Andolsun ki, Yahudilerle müşrikleri, müminlere düşmanlık bakımından insanların en şiddetlisi bulursun. Sevgi bakımından müminlere en yakın olanlarını da "Biz Hristiyanlarız!" diyenleri bulursun. Çünkü onların içinde bilgin keşişler ve dünyayı terk eden rahipler vardır. Hakikaten onlar, (hakkı itiraf etme hususunda o derece) büyüklük taslamazlar." (Maide, 5/82).

---

¹ Zehebî, Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, VI/529-538; İbn Hacer, Takrib, I/303.

² Zehebi, Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ 6/536.

³ Zehebî, Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, VI/529-538; İbn Hacer, Takrib, I/303.

⁴ Bkz. İ. Hatiboğlu, "Süfyan b. Uyeyne", İSAM Ansiklopedisi, 38/29.

⁵ İbn Kesîr, Tefsîru'l- Kur'ani'l-Azîm, II/350.